

BADANIA LITUANISTYCZNE PROWADZONE NA WYDZIALE HISTORII UNIwersYTETU W Białymstoku

LITHUANIAN STUDIES
AT THE FACULTY OF HISTORY
UNIVERSITY OF BIALYSTOK

WSTĘP / INTRODUCTION

Białystok, leżący na pograniczu dwuskładowych części dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, stanowi doskonałe miejsce do rozwijania studiów nad dziedzictwem Wielkiego Księstwa Litewskiego. Badacze związani z Wydziałem Historii od lat prowadzą szeroko zakrojone studia nad gospodarką, demografią, stosunkami społecznymi oraz religią Wielkiego Księstwa Litewskiego i Republiki Litewskiej, a także analizują rolę Wilna jako kluczowego ośrodka polityczno-gospodarczego.

Białostoccy historycy uczestniczą w pracach Komisji Lituanistycznej przy Komitecie Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk i aktywnie rozwijają współpracę z wiodącymi ośrodkami badawczymi na Litwie, realizując liczne projekty naukowe finansowane przez Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowy Program Rozwoju Humanistyki. Ich badania nie tylko poszerzają wiedzę o dziejach Wielkiego Księstwa Litewskiego i Republiki Litewskiej, przyczyniają się również do rozwoju polsko-litewskiej współpracy akademickiej, pogłębiając zrozumienie wspólnej historii obu narodów.

Białystok, situated between the Crown of Poland and the Grand Duchy of Lithuania, provides a unique setting for studying the historical heritage. For years, scholars from the Faculty of History have conducted comprehensive studies on the economy, demographics, social relations, and religion of both the Grand Duchy and the Republic of Lithuania, as well as the role of Vilnius as a key political and economic center.

Historians from Białystok contribute to the Commission for Lithuanian Studies of the Committee of Historical Sciences of the Polish Academy of Sciences and actively foster collaborations with leading research institutions in Lithuania, undertaking numerous research projects funded by the National Science Centre and the National Program for the Development of the Humanities. Their work not only broadens our understanding of the history of the Grand Duchy of Lithuania and the Republic of Lithuania but also strengthens Polish-Lithuanian academic cooperation, deepening the shared comprehension of both nations' intertwined histories.

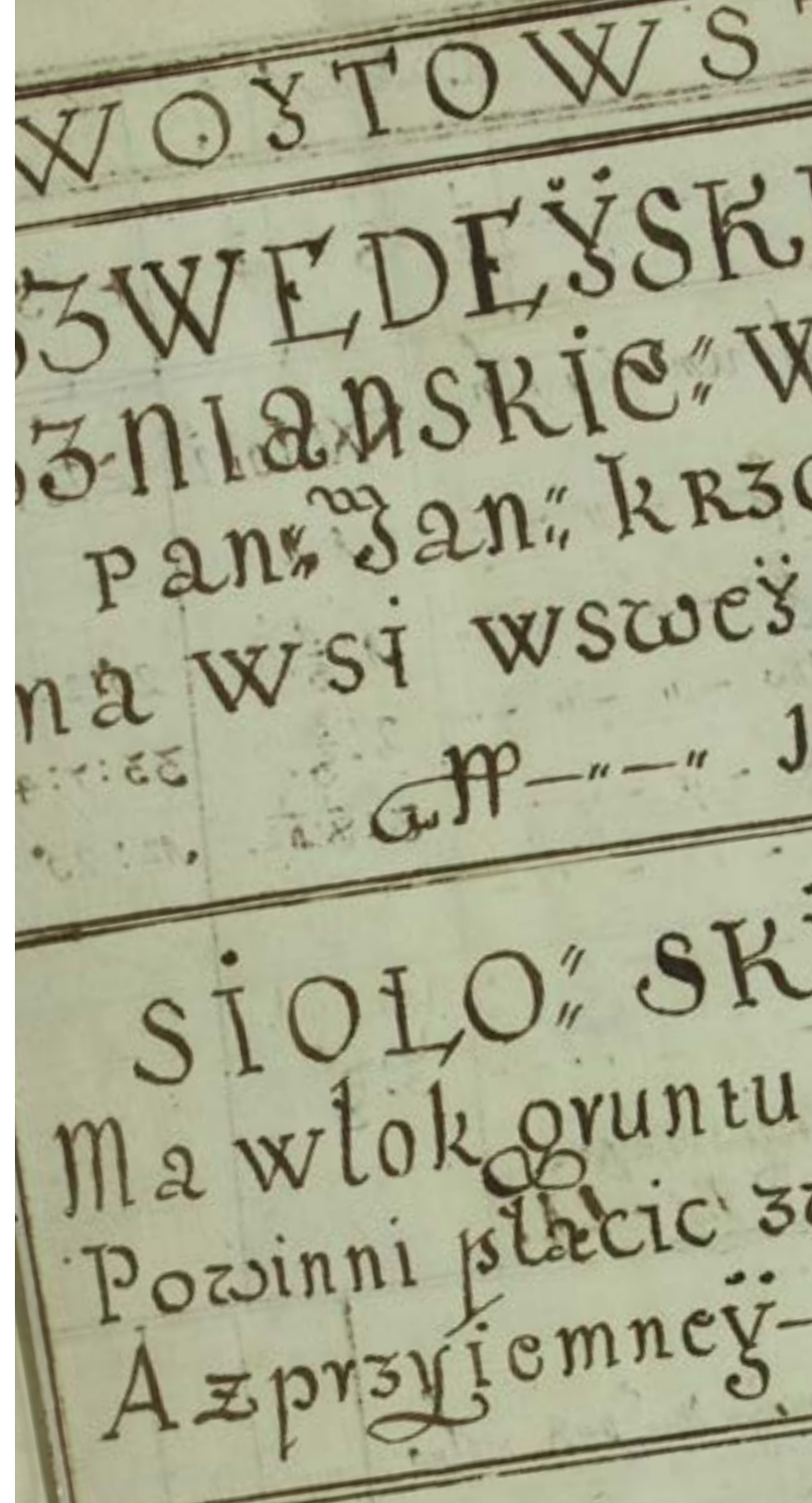
DZIEJE GOSPODARCZE WIELKIEGO KSIĘSTWA LITEWSKIEGO

Kluczowym obszarem zainteresowań białostockich historyków jest gospodarka Wielkiego Księstwa Litewskiego. Wśród głównych tematów badawczych w tym zakresie wyróżnić należy zdolności finansowe państw jagiellońskich w XVI w. oraz prowadzone przez dr Radosława Poniata analizy nierówności ekonomicznych. Badania dr Poniata mają na celu włączenie dziejów Wielkiego Księstwa Litewskiego w globalną dyskusję na temat tzw. „małej dywergencji”, czyli nierównego tempa rozwoju poszczególnych regionów nowożytnej Europy.

W ostatnim czasie istotnym obszarem badań dr hab. Piotra Guzowskiego, prof. UwB. stał się system *serfdom*, który tworzyło: osobiste poddaństwo chłopów, praca przymusowa, ograniczone prawo do ziemi, ekonomiczna dominacja folwarku, społeczno-polityczna słabość społeczności chłopskich, wspieranie system pańszczyźnianego przez instytucje państwowe. Mechanizm ten odgrywał centralną

rolę w gospodarce Europy Wschodniej, zwłaszcza na terenach Wielkiego Księstwa Litewskiego. Białostoccy historycy (dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB, dr Radosław Poniat, mgr Monika Kozłowska-Szyc) analizują genezę, funkcjonowanie i ewolucję tego systemu, którego poznanie może mieć znaczenie globalne, uzupełniając zrozumienie podobnych zjawisk w innych regionach świata.

W ramach badań nad dziejami gospodarczymi Wielkiego Księstwa Litewskiego przygotowane są również rozprawy doktorskie, w tym praca mgr Macieja Kwiatkowskiego pt. „Przeobrażenia społeczno-gospodarcze ekonomii grodzieńskiej od XVI do XVIII wieku”. Doktorant porusza kwestię konsekwencji rządów poszczególnych administratorów tych dóbr, działalności poddanych, a także ocenia wydajności gospodarki rolnej i protoprzemysłowej.

Najważniejsze publikacje / Key publications:

Radosław Poniat, Piotr Guzowski, Marzena Liedke, *Nierówności majątkowe wśród szlachty Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI i XVIII wieku*, w: *Człowiek twórcą historii*, red. C. Kukło i W. Walczak, t. 2: *Rzeczpospolita polsko-litewska w Europie nowożytnej*, Białystok 2024.

Piotr Guzowski, *Reforma włóczna jako rewolucja ekologiczna*, „Res Historica” 57, 2024.

Maciej Kwiatkowski, *Agricultural productivity in the western borderlands of the Grand Duchy of Lithuania (second half of the sixteenth century)*, „Hungarian Historical Review” 3, 2024.

Piotr Guzowski, Karol Łopatecki, Radosław Poniat, *Rewolucja militarna jako czynnik modernizacyjny skarbowości w Królestwie Polskim i Wielkim Księstwie Litewskim – przykład wojny inflanckiej (1557–1570)*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 83, 2022.

Radosław Poniat, Jakub Kozłowski, *Zróżnicowanie ekonomiczne właścicieli ziemskich w powiecie grodzieńskim w końcu XVIII wieku*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 84, 2022.

PROJEKTY:

System folwarczno-pańszczyźniany w Rzeczypospolitej i jego zróżnicowanie

Nr projektu: 2023/50/A/HS3/00524
Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki
Rodzaj projektu: Maestro
Kierownik: dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB
Wysokość finansowania: 2 016 965 zł
Okres realizacji: 2024–2028

Krytyczna edycja siedemnastowiecznych inwentarzy ekonomii królewskich z terenów Wielkiego Księstwa Litewskiego

Nr projektu: NPRH/DN/SP/0241/2023/12
Źródło finansowania: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki
Rodzaj projektu: Dziedzictwo narodowe
Kierownik: dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB
Wysokość finansowania: 1 487 712 zł
Okres realizacji: 2024–2028

Nierówności ekonomiczne w Rzeczypospolitej Obojga Narodów i ich społeczno-polityczne konsekwencje

Nr projektu: 2018/31/D/HS3/00904
Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki
Rodzaj projektu: Sonata
Kierownik: dr Radosław Poniak
Wysokość finansowania: 337 400 zł
Okres realizacji: 2019–2024

Zdolności finansowe państw jagiellońskich w XVI wieku na tle porównawczym

Nr projektu: 2017/27/L/HS3/02242
Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki
Rodzaj projektu: Daina
Kierownik: dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB
Wysokość finansowania: 967 400 zł
Okres realizacji: 2018–2022

PROJECTS:

Serfdom in the Polish-Lithuanian Commonwealth and its spatial-temporal diversity

Project no: 2023/50/A/HS3/00524
Funding source: National Science Center
Call: Maestro
Principal investigator: Prof. Piotr Guzowski
The amount awarded: PLN 2 016 965
Project duration: 2024–2028

Critical edition of seventeenth-century inventories of royal economies from the territory of the Grand Duchy of Lithuania

Project no: NPRH/DN/SP/0241/2023/12
Funding source: National Program for the Development of Humanities
Call: National Heritage
Principal investigator: Prof. Piotr Guzowski
The amount awarded: PLN 1 487 712
Project duration: 2024–2028

Economic inequality in the Polish-Lithuanian Commonwealth and its socio-political consequences

Project no: 2018/31/D/HS3/00904
Funding source: National Science Center
Call: Sonata
Principal investigator: Dr. Radosław Poniak
The amount awarded: PLN 337 400
Project duration: 2019–2024

Financial capacity of Jagiellonian states in the 16th century in the comparative perspective

Project no: 2017/27/L/HS3/02242
Funding source: National Science Center
Call: Daina
Principal investigator: Prof. Piotr Guzowski
The amount awarded: PLN 967 400
Project duration: 2018–2022

ECONOMIC HISTORY OF THE GRAND DUCHY OF LITHUANIA

The economy of the Grand Duchy of Lithuania is a key area of focus for historians from Białystok. Prominent topics include the financial capacity of the Jagiellonian states in the 16th century and Dr. Radosław Poniak's analysis of economic inequality. Dr. Poniak's work aims to integrate the Grand Duchy of Lithuania into the long-standing global debate on the "little divergence", which refers to the uneven development of various regions in early modern Europe.

More recently, Prof. Piotr Guzowski has concentrated on the system of serfdom, characterized by factors such as the personal bondage of peasants, mandatory labor, restricted land rights, the economic dominance of the manor, the sociopolitical weakness of peasant communities, and state endorsement of serfdom practices. This mechanism was central to the economy of Eastern Europe, particularly in the

territories of the Grand Duchy of Lithuania. Historians from Białystok, including Prof. Piotr Guzowski, Dr. Radosław Poniak, and Monika Kozłowska-Szyc, MA, examine the origins, operations, and evolution of this system, which offers insights with potential global relevance by enriching our understanding of comparable phenomena in other world regions.

Research on the economic history of the Grand Duchy of Lithuania also includes ongoing doctoral work, such as Maciej Kwiatkowski's thesis, "The Economic History of Grodno: Socio-Economic Transformations of the Grodno Economy from the 16th to the 18th Century". His study examines the impact of estate administrators and the efficiency of agricultural and proto-industrial economies during this period.

prof. dr hab. Cezary Kuklo

Koncentruje swoje badania na demografii historycznej oraz historii społeczno-gospodarczej, głównie epoki staropolskiej. Szczególną uwagę poświęca historii rodziny i gospodarstw domowych, a także historii kobiet i osób starszych.

Focuses on historical demography and socio-economic history, primarily of the Early Modern Period, with particular attention to the history of families, households, women, and the elderly.

adres mailowy / e-mail address: c.kuklo@uwb.edu.pl

prof. dr hab. Krzysztof Buchowski

Jego badania koncentrują się na historii Litwy i stosunkach polsko-litewskich od XIX do XXI wieku. Naukowo zajmuje się również historią państw bałtyckich, mniejszościami narodowymi i stosunkami międzynarodowymi w Europie.

Specializes in Lithuanian history and Polish-Lithuanian relations from the 19th to the 21st century. His academic interests also extend to the history of the Baltic States, national minorities, and international relations in Europe.

adres mailowy / e-mail address: k.buchowski@uwb.edu.pl

dr hab. Marzena Liedke, prof. UwB

Jej zainteresowania badawcze obejmują demografię historyczną, w tym dzieje rodziny magnackiej oraz stosunki ludnościowe w Wielkim Księstwie Litewskim. Zajmuje się również analizą stosunków religijnych i kulturowych zarówno w Wielkim Księstwie Litewskim, jak i w Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Her research interests include historical demography, especially the history of magnate families and population relations in the Grand Duchy of Lithuania. She also examines religious and cultural relations in the Grand Duchy of Lithuania and the Polish-Lithuanian Commonwealth.

adres mailowy / e-mail address: mliedke@uwb.edu.pl

dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB

Prowadzi badania z zakresu historii gospodarczej, demografii historycznej, historii środowiskowej okresu preindustrialnego oraz wpływu religii na życie gospodarcze w przeszłości. Jest kierownikiem licznych projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki i Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.

Investigates economic history, historical demography, environmental history of the pre-industrial period, and the influence of religion on past economic life. He also leads several research projects funded by the National Science Center and the National Program for the Development of the Humanities.

adres mailowy / e-mail address: guzowski@uwb.edu.pl

dr hab. Piotr Chomik, prof. UwB

Specjalizuje się w historii Kościoła prawosławnego po II wojnie światowej oraz w dziejach prawosławia w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Jego badania obejmują również rolę prawosławia na Litwie, Białorusi, Ukrainie i w Rosji oraz wpływ religii na współczesne stosunki międzynarodowe.

Specializes in the history of the Orthodox Church after World War II and Orthodoxy in the Polish-Lithuanian Commonwealth. His research also explores the role of the Orthodox Church in Lithuania, Belarus, Ukraine, and Russia, along with the influence of religion on contemporary international relations.

adres mailowy / e-mail address: chop@uwb.edu.pl

dr Radosław Poniat

Zajmuje się historią społeczno-gospodarczą oraz demografią ziem dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII i XIX wieku, skupiając się na zagadnieniach mobilności społecznej, stratyfikacji i nierówności ekonomicznych, które analizuje z wykorzystaniem metod kwantytatywnych i narzędzi GIS.

Focuses on the socio-economic history and demography of the lands of the former Polish-Lithuanian Commonwealth in the 18th and 19th centuries, particularly social mobility, stratification, and economic inequality, using quantitative methods and GIS tools.

adres mailowy / e-mail address: r.poniat@uwb.edu.pl

dr Bogusław Kosel

Historyk i animator kultury; jego zainteresowania badawcze obejmują dzieje Litwy w XX wieku.

Historian and cultural animator; his research interests focus on the history of Lithuania in the 20th century.

mgr Jakub Grodzki

Zajmuje się materialnymi podstawami funkcjonowania Jednoty Litewskiej.

Specializes in the material foundations of the Evangelical-Reformed community in the Grand Duchy of Lithuania.

mgr Jakub Kozłowski

Prowadzi badania z zakresu demografii historycznej, ze szczególnym uwzględnieniem struktur rodzinnych w Wielkim Księstwie Litewskim.

Concentrates on historical demography, particularly family structures in the Grand Duchy of Lithuania.

mgr Maciej Kwiatkowski

Jego badania obejmują analizę struktury administracyjnej, gospodarczej i społecznej ekonomii grodzieńskiej od XVI do XVIII wieku.

Conducts an analysis of the administrative, economic, and social structure of the Grodno economy from the 16th to 18th centuries.

DEMOGRAFIA HISTORYCZNA

Badania dotyczące demografii w preindustrialnej Europie mają długą tradycję, mimo to wiele zagadnień w tym obszarze pozostaje niezbadanych. Dobrym tego przykładem są dzieje terenów Wielkiego Księstwa Litewskiego. Tę lukę próbują wypełnić białostoccy badacze. Dr hab. Marzena Liedke, prof. UwB analizuje funkcjonowanie rodziny magnackiej w długim trwaniu (trzy stulecia). Z kolei dr Radosław Poniak koncentruje swoje studia na społeczeństwie Wilna. Jego celem jest zweryfikowanie tezy, że miasta miały niewielkie znaczenie w życiu społeczno-ekonomicznym, co ma za zadanie ustalić rzeczywistą rolę ośrodków miejskich w rozwoju Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Tematykę demograficzną podejmują również młodzi badacze – mgr Jakub Kozłowski rekonstruuje struktury gospodarstw domowych i rodzin populacji wiejskich w Wielkim Księstwie Litewskim, zaś mgr Agnieszka Zoch zajmuje się

społecznościami małych miasteczek Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI-XVIII wieku.

Należy zaznaczyć, że badania demograficzne są realizowane w ramach powołanego w 2014 roku Centrum Badań Struktur Demograficznych i Gospodarczych Przednowoczesnej Europy Środkowo-Wschodniej, które stało się najważniejszym ośrodkiem w Polsce w tej dziedzinie. Kierowane przez prof. Cezarego Kukło Centrum łączy tradycyjne podejście historyczne, ze szczególną rolą metod statystycznych, z nowoczesnymi technikami badawczymi, takimi jak GIS i SOCSIM.

Obok typowych tematów poruszanych przez demografów historycznych: struktury ludności, procesów demograficznych, funkcjonowania rodzin i gospodarstw domowych, wiele uwagi poświęca się tu związkowi między demografią a gospodarką czy też geografią i środowiskiem naturalnym.

Najważniejsze publikacje / Key publications:

Marzena Liedke, Piotr Guzowski, *Magnate and Noble Stepfamilies in the Polish-Lithuanian Commonwealth from the Sixteenth to the Eighteenth Centuries*, w: *Remarriage and Stepfamilies in East Central Europe, 1600-1900*, red. G. Erdélyi, P. Szabó, Londyn 2023.

Marzena Liedke, *Rodzina przybrana w rodzie Radziwiłłów. Problemy badawcze (przyczynek do badań nad magnacką rodziną przybraną w XVI-XVIII w.)*, „Rocznik Lituaniistyczny” 9, 2023.

Marzena Liedke, *Death of the Magnate: Life Expectancy of the Magnatery in the Polish-Lithuanian Commonwealth Versus the Demography of the Western European Elites in the Early Modern Age*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 41, 2019.

Marzena Liedke, *Rodzina magnacka w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI-XVIII wieku. Studium demograficzno-społeczne*, Białystok 2016.

Marzena Liedke, *Śmierć magnata, czyli co liczby mogą powiedzieć o konsekwencji śmierci mężczyzny w rodzinie magnackiej w Wielkim Księstwie Litewskim XVI-XVIII w.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 60, 2012, nr 2.

PROJEKTY:

Rodzina, gospodarstwo domowe i standard życia w Wilnie w XVIII w.

Nr projektu: 31H 17 0441 84
 Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki
 Rodzaj projektu: Opus
 Kierownik: dr Radosław Poniak
 Wysokość finansowania: 669 860 zł
 Rozpoczęcie: 2021–2025

Rodzina i gospodarstwo domowe ludności wiejskiej w Wielkim Księstwie Litewskim w końcu XVIII wieku

Nr projektu: 2023/49/N/HS3/03334
 Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki
 Rodzaj projektu: Preludium
 Kierownik: mgr Jakub Kozłowski
 Wysokość finansowania: 184 320 zł
 Rozpoczęcie: 2024–2027

HISTORICAL DEMOGRAPHY

Research on demography in preindustrial Europe has a long tradition, yet many aspects remain underexplored, particularly in regions like the Grand Duchy of Lithuania. Scholars from Białystok are working to bridge this gap. Prof. Marzena Liedke, examines the long-term dynamics within magnate families, studying their continuity over three centuries. Meanwhile, Dr. Radosław Poniak focuses on the society of Vilnius, aiming to verify the thesis that cities played a minor role in socio-economic life by reassessing the true impact of urban centers on the development of the Grand Duchy.

The young researchers are also contributing to demographic studies. Jakub Kozłowski, MA, reconstructs the household and family structures of rural populations in the Grand Duchy, while Agnieszka Zoch, MA, investigates the communities of small towns in the region during

the 16th–18th centuries.

These demographic studies are conducted under the auspices of the Center for the Study of Demographic and Economic Structures of Pre-Modern Central and Eastern Europe, established in 2014 and now the leading Polish institution in this field. Led by Prof. Cezary Kukło, the Center combines traditional historical approaches, with a special emphasis on statistical analysis, alongside advanced methods such as GIS and SOCSIM.

Beyond the classic topics explored by historical demographers – population structure, demographic processes, and the functioning of families and households – the Center places a strong emphasis on the interactions between demography, economy, geography, and the environment.

PROJECTS:

Family, household, and living standards in 18th-century Vilnius

Project no: 31H 17 0441 84
 Funding source: National Science Center
 Call: Opus
 Principal investigator: Dr. Radosław Poniak
 The amount awarded: PLN 669 860
 Project duration: 2021–2025

The family and household of the rural population in the Grand Duchy of Lithuania at the end of the 18th century

Project no: 2023/49/N/HS3/03334
 Funding source: National Science Center
 Call: Preludium
 Principal investigator: Jakub Kozłowski, MA
 The amount awarded: PLN 184 320
 Project duration: 2024–2027

RELIGIA

Badania nad religią w Wielkim Księstwie Litewskim obejmują szeroką tematykę związaną zarówno z Kościołem prawosławnym, jak i wspólnotą ewangelicko-reformowaną w okresie nowożytnym. Zainteresowaniem historyków cieszy się też analiza wpływu religii i wyznań na rozwój gospodarczy i demograficzny.

Dr hab. Marzena Liedke, prof. UwB, bada m.in. stosunek prawosławnej szlachty i magnaterii do reformacji, a w ostatnich latach szerzej analizuje funkcjonowanie Jednoty Litewskiej. Pod jej kierownictwem realizowane są projekty, które mają na celu publikację akt synodów prowincjonalnych Jednoty Litewskiej z XVII wieku. Kwestie te są także przedmiotem badań mgr Jakuba Grodzkiego,

który przygotowuje rozprawę doktorską na temat podstaw materialnych funkcjonowania wspólnoty ewangelicko-reformowanej w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII wieku.

Z kolei dr hab. Piotr Chomik, prof. UwB, skupia się na historii Kościoła prawosławnego, ze szczególnym uwzględnieniem roli monasterów. Monastery nie tylko pełniły kluczową funkcję duchową, ale także odgrywały ważną rolę kulturotwórczą. Badania prof. Chomika pozwalają na lepsze zrozumienie wpływu tych ośrodków na życie duchowe, moralne i intelektualne społeczeństwa Wielkiego Księstwa Litewskiego, podkreślając ich rolę w kształtowaniu tożsamości religijnej i społecznej regionu.

PROJEKTY:

Akta synodów prowincjonalnych i dystryktowych Jednoty Litewskiej

Nr projektu: 11H 16 0196 84

Źródło finansowania: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki

Rodzaj projektu: Dziedzictwo narodowe

Kierownik: dr hab. Marzena Liedke, prof. UwB

Wysokość finansowania: 631 400 zł

Okres realizacji: 2017–2024

Religijne uwarunkowania przemian gospodarczych i demograficznych w okresie preindustrialnym na przykładzie Rzeczypospolitej Obojga Narodów

Nr projektu: 2016/23/B/HS3/03050

Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki

Rodzaj projektu: Opus

Kierownik: dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB

Wysokość finansowania: 599 200 zł

Okres realizacji: 2017–2022

Najważniejsze publikacje / Key publications:

Akta synodów prowincjonalnych Jednoty Litewskiej 1638–1655, wstęp i oprac. Marzena Liedke i Piotr Guzowski, Warszawa 2023.

Marzena Liedke, Piotr Guzowski, *Problemy finansowe ewangelickiej Jednoty Litewskiej w pierwszej połowie XVII w. w świetle akt synodów prowincjonalnych*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 78, 2017.

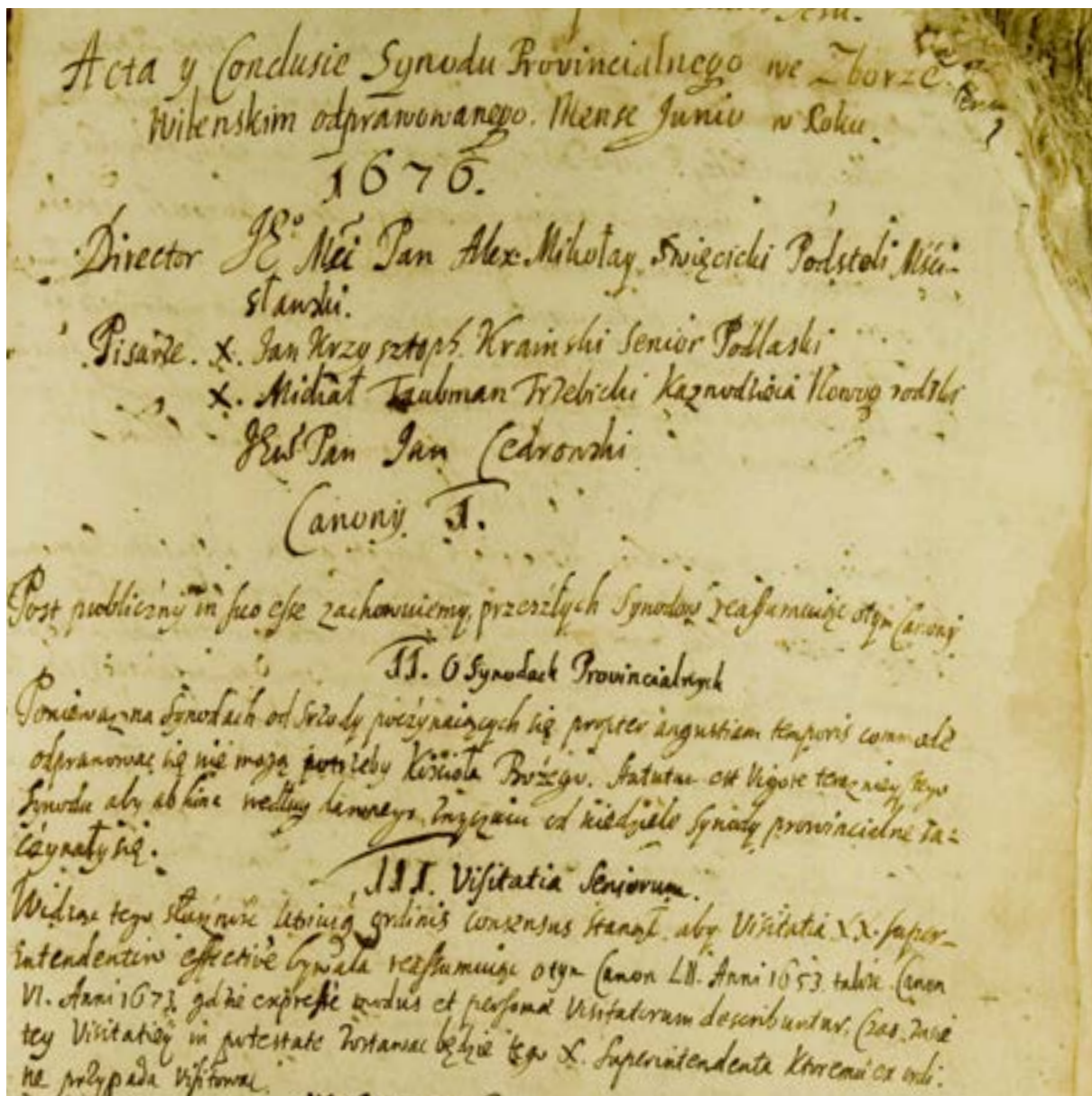
Piotr Chomik, *Cerkiew prawosławna w Polsce i krajach sąsiednich. Od przeszłości do współczesnych problemów bezpieczeństwa*, Białystok 2015.

Piotr Chomik, *Życie monastyczne w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI wieku*, Kraków 2013.

Akta synodów prowincjonalnych Jednoty Litewskiej 1626–1637, wstęp i oprac. Marzena Liedke i Piotr Guzowski, Warszawa 2011.

Marzena Liedke, *Od prawosławia do katolicyzmu: ruscy możny i szlachta Wielkiego Księstwa Litewskiego wobec wyznań reformacyjnych*, Białystok 2004.

RELIGION

Research on religion in the Grand Duchy of Lithuania encompasses a wide range of topics, focusing on both the Orthodox Church and Evangelical Reformed community during the early modern period. Historians are also interested in examining the influence of various religions and denominations on economic and demographic development.

Prof. Marzena Liedke investigates the attitudes of the Orthodox nobility and magnates toward the Reformation and has recently expanded her research to analyze the functioning of the Lithuanian Reformed Church. Under her guidance, projects are underway to publish the documents of provincial synods of the Lithuanian Reformed Church from the 17th century. Jakub Grodzki, MA,

is also contributing to this field with a dissertation on the material foundations of the Evangelical Reformed community in the Grand Duchy of Lithuania in the 17th century.

Meanwhile, Prof. Piotr Chomik, specializes in the history of the Orthodox Church, with a particular focus on monasteries. These monastic institutions served not only a significant spiritual function but also played a vital cultural role. Prof. Chomik's research enhances our understanding of the influence of these centers on the spiritual, moral, and intellectual life of society in the Grand Duchy of Lithuania, underscoring their impact in shaping the region's religious and social identity.

PROJECTS:

Records of provincial and district synods of the Lithuanian Reformed Church

Project no: 11H 16 0196 84

Funding source: National Program for the Development of the Humanities

Call: National Heritage

Principal investigator: Prof. Marzena Liedke

The amount awarded: PLN 631 400

Project duration: 2017–2024

Religious conditions of economic and demographic development in the preindustrial period – the case of the Polish-Lithuanian Commonwealth

Project no: 2016/23/B/HS3/03050

Funding source: National Science Center

Call: Opus

Principal investigator: Prof. Piotr Guzowski

The amount awarded: PLN 599 200

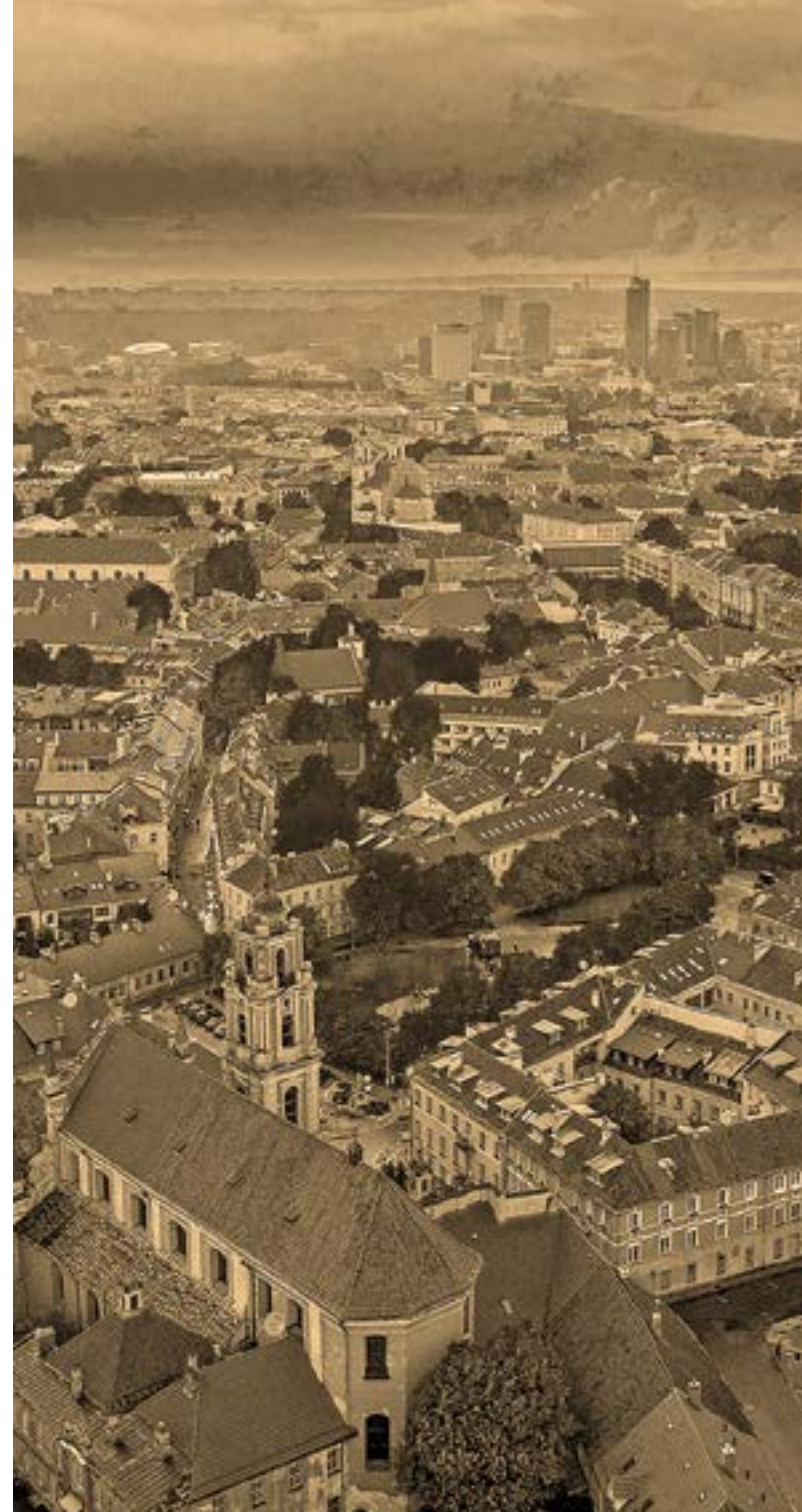
Project duration: 2017–2022

DZIEJE STOSUNKÓW POLSKO-LITEWSKICH W XIX I XX WIEKU ORAZ NAJNOWSZA HISTORIA POLITYCZNA LITWY

Na Wydziale Historii prowadzone są również szczegółowe badania koncentrujące się na historii Republiki Litewskiej w okresie międzywojennym, z uwzględnieniem ówczesnej sytuacji mniejszości polskiej w tzw. Litwie Kowieńskiej (tj. na Kowieńszczyźnie i północnej Suwalszczyźnie), a także dziejów konfliktu polsko-litewskiego na Suwalszczyźnie. Ponadto prowadzone są studia nad mitami, stereotypami i wzajemnym postrzeganiem Polaków i Litwinów na przełomie XIX i XX wieku oraz w pierwszej połowie XX stulecia.

Tymi zagadnieniami zajmuje się prof. Krzysztof Buchowski, który dodatkowo bada najnowszą historię polityczną Litwy (od połowy lat osiemdziesiątych XX wieku do współczesności) oraz analizuje litewską politykę zagraniczną na przełomie XX i XXI stulecia.

W ramach tego obszaru w 2018 r. powstała również rozprawa doktorska dr Bogusława Kosela pt. „Wojsko w krajobrazie społecznym Litwy 1918–1956”.

Najważniejsze publikacje / Key publications:

Oleg Łatyszczonek, *Europa Wschodnia w zderzeniu cywilizacji*, Białystok 2024.

Krzysztof Buchowski, *Historia Polityczna Litwy 1987–2004. Od sowieckiej republiki związkowej do integracji ze światem Zachodu*, Białystok 2023.

Krzysztof Buchowski, *Dyktatura parlamentarna w stanie wyjątkowym. Litewski Sejm w latach 1920–1927*, „Przegląd Sejmowy” 150, 2019, nr 1.

Krzysztof Buchowski, *Polityka zagraniczna Litwy 1990–2012. Główne kierunki i uwarunkowania*, Białystok 2013.

Krzysztof Buchowski, *Litwomani i polonizatorzy. Mity, wzajemne postrzeganie i stereotypy w stosunkach polsko-litewskich w pierwszej połowie XX wieku*, Białystok 2006.

Krzysztof Buchowski, *Polacy w niepodległym państwie litewskim 1918–1940*, Białystok 1999.

HISTORY OF LITHUANIAN-POLISH RELATIONS IN THE 19th AND 20th CENTURIES, AND RECENT LITHUANIAN POLITICAL HISTORY

The Faculty of History also conducts in-depth research on the history of the Republic of Lithuania during the interwar period with a particular focus on the Polish minority in the so-called "Kaunas Lithuania" (encompassing Kaunas and northern Suwałki Region) as well as the history of the Polish-Lithuanian conflict in the Suwałki Region. Another significant study area involves the myths, stereotypes, and mutual perceptions of Poles and Lithuanians from the late 19th century to the first half of the 20th century.

This research area is led by Prof. Krzysztof Buchowski, who also explores Lithuania's contemporary political history (from the mid-1980s to the present) and analyzes Lithuanian foreign policy at the turn of the 20th and 21st centuries.

Notably in 2018, Dr. Bogusław Kosel completed a doctoral dissertation titled "The Military in the Social Landscape of Lithuania, 1918-1956", further enriching this field of study.

PROFESOR ROBERT IAN FROST DOKTOREM HONORIS CAUSA UNIwersYTETU W BIAŁYMSTOKU

Prof. Robert Ian Frost to pochodzący ze Szkocji wybitny historyk i nauczyciel akademicki, profesor Uniwersytetu w Aberdeen. Naukowo zajmuje się historią wschodniej i północnej Europy od XIV do XIX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem historii Polski i Litwy. Jest autorem m.in. „Oksfordzkiej historii unii polsko-litewskiej”, która stanowi nowatorską próbę zrozumienia dziedzictwa unii polsko-litewskiej, wspólnej historii Polaków, Litwinów, Białorusinów i Ukraińców.

16 września 2024 r. prof. Robert I. Frost uzyskał tytuł doktora honoris causa Uniwersyte-

tu w Białymstoku. To wyróżnienie jest szczególnie symboliczne, ponieważ Białystok, położony na dawnym pograniczu ziem polsko-litewskich, stanowi miejsce, gdzie historia unii splata się z lokalnym dziedzictwem wielokulturowym. Jak podkreślił w swojej laudacji prof. Cezary Kukło: „nie ma dzisiaj na świecie książki naukowej napisanej w języku angielskim, wydanej poza granicami naszego kraju, w której tak licznie wzmiankowany jest: Drohiczyn, Goniądz, Mielnik, Rajgród i Tykocin, nieodległa Łomża czy wielokrotnie Podlasie”.

PROFESSOR ROBERT IAN FROST AWARDED HONORARY DOCTORATE BY THE UNIVERSITY OF BIALYSTOK

Prof. Robert Ian Frost, a distinguished Scottish historian and academic, is a professor at the University of Aberdeen. His scholarly focus spans the history of Eastern and Northern Europe from the 14th to the 19th centuries, with a particular emphasis on the history of the Polish-Lithuanian Commonwealth. Among his notable works is "The Oxford History of Poland-Lithuania", which represents a groundbreaking attempt to explore the legacy of the Polish-Lithuanian union, and the shared history of Poles, Lithuanians, Belarusians, and Ukrainians.

On September 16, 2024, Prof. Frost received an honorary doctorate from the University of Białystok. This recognition is particularly meaningful, as Białystok, located on the historical border of Polish-Lithuanian lands, is a city where the history of the union is closely intertwined with its rich multicultural heritage. As Prof. Cezary Kukło noted in his laudation, "There is no scholarly book written in English today, published outside our country, that mentions so many places: Drohiczyn, Goniądz, Mielnik, Rajgród, Tykocin, nearby Łomża, and the Podlasie Region multiple times".

Piotr Chomik **Życie monastyczne
w Wielkim Księstwie
Litewskim w XVI wieku**

Marzena Liedke

Od prawosławia do katolicyzmu

Krzysztof Buchowski

**Historia polityczna
Litwy 1987-2001**

*Od sowieckiej republiki związkowej
do integracji ze światem Zachodu*

.biała biblioteka

**RODZINA MAGNACKA
W WIELKIM KSIĘSTWIE LITEWSKIM
W XVI-XVIII WIEKU.
STUDIUM DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNE**

Marzena Liedke

Krzysztof Buchowski **Panowie i żmogusy**

Polska-Litwa Silni Wspólnym Dziedzictwem

Projekt finansowany z budżetu państwa w ramach konkursu Ministra Spraw Zagranicznych RP „Dyplomacja Publiczna 2024”

